

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.266/2015/7.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a felszámoló által meghatalmazott Szűkné dr. Bódor Sarolta ügyvéd által képviselt felperesnek Dr. Meggyes Attila ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperes ellen kártérítés iránt a Gyulai Törvényszéken 5.G.40.012/2014. számon indult, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.045/2015/7. számú ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 3.500.000 Ft (hárommillió-ötszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2007. február 7-én kelt társasági szerződéssel létrehozott társaság, amelynek cégjegyzékbe bejegyzésére 2007. február 27-én került sor. Tagjai az alapítástól a **M. és T. Betéti Társaság** (utóbb történt névváltoztatás folytán: **A. Betéti Társaság**, a továbbiakban: **kapcsolt vállalkozás**), valamint 2011. január 11-étől az I. rendű alperes. 2007. február 7-étől 2011. december 9-éig a II. rendű alperes, 2011. december 9-étől 2012. február 23-áig az I. rendű alperes volt a felperes ügyvezetője. 2012. február 23-ától a felperes cég végelszámolás alá, egy 2012. július 12-én előterjesztett kérelem alapján, 2012. október 12-ével

felszámolás alá került.

A II. rendű alperes 2011. január 21. és 2011. december 23. között, a felperes ezt követően volt a kapcsolt vállalkozás beltagja, az I. rendű alperes 2011. december 23-ától a kültagja. A II. rendű alperes a beltagsági jogviszonya alatt, az I. rendű alperes kültagsági jogviszonya kezdetétől, a betéti társaság 2012. február 23-án megindult végelszámolásáig volt a cég vezető tisztségviselője. A betéti társaság 2012. december 11-ével felszámolás alá került.

Az I. rendű alperes az ügyvezetői tisztségének kezdetekor nem vette át a cég iratait, annak vagyonát, a korábbi ügyvezetővel, a II. rendű alperessel nem vette fel a kapcsolatot. Ténylegesen ügyvezetői tevékenységet nem folytatott. A felperes 2011. évi egyszerűsített éves beszámolója 2012. április 12-én kelt, azon az I. rendű alperes neve került feltüntetésre.

A mérlegadatok szerint 2010. évben a felperesnek a kapcsolt vállalkozással szemben 13.920.000 Ft, egy meg nem nevezett adóssal szemben 11.000.000 Ft rövidlejáratú és 13.000.000 Ft hosszú lejáratú kölcsönkövetelése állt fent. Ezen, összesen 37.928.000 Ft-os követelés mint behajthatatlan, a könyvelésből kivezetésre került 2011-ben. A mérlegadatokból hiányzó, további 9.406.000 Ft kivezetésére nézve ugyanakkor nincs adat.

Az I. rendű alperes sem a végelszámolónak, sem a felszámolónak felperesi vagyont, okiratot nem adott át.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek az ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal a vagyonában 47.334.000 Ft vagyoncsökkenést okoztak. Kérte egyúttal őket kötelezni az említett kárösszeg megfizetésére a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (2) bekezdése alapján, vagyis a társaság kártérítés iránti igényét is előterjesztette. Egyebek mellett előadta, az alperesek, bár ismerték a kapcsolt vállalkozás anyagi helyzetét, mégis részére a felperes eszközeinek közel felét kitevő összegű kölcsönt adtak. A kölcsönre vonatkozó szerződések, bizonylatokat a felszámolónak nem adták át. A követelések könyvekből való kivezetése szabálytalan volt, a behajthatatlanság ténye, mértéke nem nyert bizonyítást. Az alperesek semmit sem tettek a követelések behajtása érdekében. A felperes állította azt is, fizetésektelenséggel fenyegető helyzete 2012. január 1-jével beállt, mert ekkortól függesztette fel az adók- és járulékok fizetését. 2012. július 12-ével ellene felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztésére is sor került.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a 2011-es évi üzleti adatok nem hitelesek. Vitatta, hogy a számviteli

mérleget ő írta alá. Hivatkozott arra is, hogy a II. rendű alperessel nem egy időben voltak ügyvezetők. Tagadta, hogy a felperes könyvviteléből 37.928.000 Ft kivezetésre került, valamint hogy a perben nem álló kapcsolt vállalkozás taggal szemben a cégnek követelése állt volna fenn. Vitatta továbbá azt is, hogy a felperes fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2011-ben beállt. Előadta, tényleges ügyvezetői tevékenységet nem végzett, feladata a felperes leveleinek egy meghatározott személy részére való továbbítása volt. A korábbi ügyvezetővel nem találkozott, attól sem a felperes vagyonát, sem annak iratait nem vette át.

A II. rendű alperes a keresetre érdemi nyilatkozatot nem tett, a tárgyaláson nem jelent meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte egyetemlegesen az alpereseket 47.334.000 Ft 15 napon belüli megfizetésére, a felperes perköltségének, a le nem rótt eljárási illeték megtérítésére. Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 123. §-ban írtakra hivatkozással eljárásjogi akadályát látta annak, hogy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. §-a alapján az alperesek felelősségét megállapítsa, és azzal egyidejűleg a Gt. 30. § (2) bekezdése alapján marasztalásukról is rendelkezzen. A megállapításra irányuló keresetet ezért elutasította.

Az I. rendű alperes személyes előadására alapítva, miszerint tényleges ügyvezetői tevékenységet ügyvezetői tisztsége ellenére nem végzett, annak elvállalásakor a cég iratait, vagyontárgyait nem vette át, a vagyoni és pénzügyi helyzetét nem mérte fel, a hitelezői követelések iránt nem érdeklődött, az elsőfokú bíróság úgy ítélte, az I. rendű alperes az ügyvezetői feladatait nem a gazdasági társaság érdekeinek megfelelően látta el. A veszteségek mérséklését meg sem kísérelte, a követeléseket nem hajtotta be, a hitelezői érdeksérelembe belenyugodott. E felróható és ügyvezetőtől általában elvárható gondos magatartást sértő mulasztásaival okozati összefüggésben állónak tartotta a 2010. évi és a 2011. évi számviteli mérlegekkel bizonyított vagyoncsökkenést, s annak megfizetésére kötelezte a II. rendű alperessel egyetemlegesen. Ez utóbbi tekintetében ugyanis a bíróság a peres iratok alapján szintén megállapította az ügyvezetői kártérítési felelősséget megalapozó jogszabályi feltételek fennállását.

Az I. rendű alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes 2010. évre vonatkozó egyszerűsített éves beszámolója elkészítésre és közzétételre került. Annak a 2010.

december 31-re vonatkozó adatai a 2011. december 31-ére elkészített mérleg előző évre vonatkozó adataival megegyeznek.

A másodfokú bíróság a határozatában utalt arra is, hogy a felperes az alperesekkel szemben csak látszólagos keresethalmazatban terjeszthette elő igényét a Gt. 30. § (2) bekezdésére és a Cstv. 33/A §-ára hivatkozással. Ugyanazért a magatartásért a vezető tisztségviselő nem marasztalható a hitelezők, illetve a gazdasági társaság javára is. Kifejtette, az említett jogszabályokban előírt, a felelősséget megalapozó feltételek eltérőek. A Gt. 30. § (2) bekezdése alapján az ügyvezetők felróható, a gazdasági társaság érdekeit sértő, jogellenes magatartása miatt fennálló felelősségre alapítva, akár a felszámolási eljárás megindulása előtt, akár azt követően a gazdálkodó szervezet indíthatja meg a pert a vezető tisztségviselőivel szemben. A bíróság által megítélt kártérítési összeg a gazdasági társaság vagyonába kerül, felszámolás esetén a hitelezők kielégítési sorrendjére vonatkozó, a Cstv. 57. §-ában írt szabályok szerint osztandó fel. A Gt. 30. § (3) bekezdése, illetve az azt tartalommal kitöltő Cstv. 33/A. §-a alapján a felszámoló vagy a hitelezők nyújthatnak be keresetet a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben, a hitelezők érdekeit sértő ügyvezetői magatartással okozati összefüggésben bekövetkezett vagyonsökkenés megállapítása iránt. Marasztalás iránti pert pedig csak a hitelezők indíthatnak a Cstv. 63. § (3) bekezdése alapján, a ki nem elégített követelésük erejéig, s annak arányában.

Az ítélet tábla megállapította azt is, hogy a felperes vagylagosan, sorrendiség meghatározása nélkül terjesztette elő a keresetét. Az elsőfokú bíróság ezért nem volt elzárva attól, hogy elsődlegesen a Gt. 30. § (2) bekezdésére alapított keresetet vizsgálja. Mivel a felperes, illetve a II. rendű alperes fellebbezést nem nyújtott be, az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet csak az I. rendű alperes fellebbezésének keretei között bírálta felül.

Úgy ítélte, a felperes a 2011. évi számviteli mérleggel bizonyította, hogy a rövidlejáratú kölcsönök között feltüntetésre került a kapcsolt vállalkozás részére nyújtott 13.928.000 Ft, valamint egy nem nevesített 11.000.000 Ft kölcsön összeg. A hosszú lejáratú kölcsönök között pedig szerepelt egy 13.000.000 Ft-os összeg. Az így adódó összesen 37.928.000 Ft-ot a társaság behajthatatlan követelésként 2011. évben kivezette a könyveléséből, míg 9.406.000 Ft kivezetésére nézve adat nem merült fel.

A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy az I. rendű alperes alaptalanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelt el szakértői bizonyítást annak megállapítása végett, hogy a 2011. évi számviteli mérlegen az ügyvezetői aláírás nem az I. rendű alperestől származik. Utalt arra, az I. rendű alperes a felperes tagja és 2011. december 9-étől 2012. február 23-áig ügyvezetője volt, aki a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 4. § (1) bekezdése értelmében az üzleti év

lezárását követően beszámolót volt köteles készíteni. A felperes végelszámolásának megindulására tekintettel, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 98. § (3) bekezdés a) pontja alapján köteles volt a cég tevékenységét lezáró beszámolót elkészíteni. Ennek, valamint a vagyon- és iratátadással kapcsolatos ügyvezetői kötelezettségének sem tett eleget. Ha a 2012. április 12-én kelt 2011. évre vonatkozó mérleget ő készítette, annak tartalmáért, valódiságáért felelősséget vállalt. A kapcsolt vállalkozás részére adott, illetve meg nem nevezettek részére nyújtott behajthatatlan követelésekért a felelőssége fennáll.

Ha nem ő készítette az említett mérleget, akkor ez olyan ügyvezetői, jogszabályban előírt kötelezettség megszegése, amely miatt szintén helyt kell állnia. Ismernie kellett volna a felperes vagyoni, gazdasági, pénzügyi helyzetét. A 2010. évi letétbe helyezett és közzé tett mérlegben szereplő vagyonnal a végelszámoló, illetve a felszámoló részére el kellett volna számolnia. Saját felróható magatartására, a könyvvizetés, a mérlegkészítés, a tényleges tevékenység hiányára nem hivatkozhat, az számára kimentést nem eredményezhet.

A másodfokú bíróság egyetértett abban is az elsőfokú bírósággal, hogy helye volt az alperesek egyetemleges marasztalásának. Mérleget alátámasztó könyvelési iratok, analitika hiányában nem állapítható meg ugyanis, hogy az okozott kár melyik ügyvezető tevékenységével összefüggésben merült fel.

Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a támadott határozat a Gt. 30. § (2) bekezdését, a Cstv. 33/A. §-át, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 344. §-át sérti. Állította, hogy az eljáró bíróságok hiányosan és tévesen állapították meg a tényállást. Sérelmezte, hogy nem kapott a bizonyítási teherre vonatkozóan tájékoztatást a megelőző eljárások során, a perrel összefüggő büntető iratok beszerzésére, a felperes fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése időpontjának megállapítása végett szakértői kirendelésére nem került sor. Állította, a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése időpontjának tisztázása nélkül kártérítési felelőssége nem állhat fenn. Indokoltnak tartotta volna a bizonyítékként felhasznált számviteli mérlegen szereplő I. rendű alperesi aláírás valódiságának megállapítása végett szakértői vizsgálat elrendelését is. Vitatta, hogy a II. rendű alperessel való egyetemleges felelőssége megállapításának feltételei fennállnának. Utalt arra, hogy nem egy időben és nem együttes képviselői joggal felruházott ügyvezetői voltak a felperesnek. Tagadta emiatt a közös károkozás tényét. Hivatkozott arra is, hogy valójában nem vett részt az

ügyvezetésben. Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták az állított kár okozásában való közrehatását.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a támadott határozat az I. rendű alperes által hivatkozott okokból az alábbiak miatt nem jogszabálysértő.

A Kúria rögzíti, hogy a Cstv. 33/A. §-án alapuló kereseti kérelmet, e körben jogerőre emelkedett ítéletével, az elsőfokú bíróság mindkét alperes tekintetében elutasította. Így a másodfokú eljárás tárgya a Gt. 30. § (2) bekezdése szerinti, az I. rendű alperesnek mint ügyvezetőnek a társaság irányában fennálló kártérítési felelőssége fennállásának megítélése volt. A másodfokú bíróságnak kizárólag ebben a kérdésben kellett, lehetett jogszerűen állást foglalnia a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között. Figyelemmel ezen tényre, valamint a felülvizsgálati kérelem tartalmára, a Kúria nem foglalhatott jelen ügyben állást a Cstv. 33/A. §-a, illetve a Gt. 30. § (2) bekezdése szerinti kereseti kérelmek egymáshoz való viszonyával összefüggésben. A Kúriának kizárólag abban a kérdésben kellett, lehetett az adott tényállás mellett a véleményét kifejtenie, hogy az I. rendű alperes Gt. 30. § (2) bekezdése szerinti marasztalására jogszerűen került-e sor.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében egyrészt a tényállás hiányos feltárását állította, másrészt azt sérelmezte, hogy a bizonyítási teherről nem kapott tájékoztatást. E körben a Kúria az alábbiakra mutat rá.

A Pp. 3. § (4) bekezdése értelmében a bíróság nincs kötve a felek bizonyítási indítványaihoz, a bizonyítás elrendelését mellőzheti, ha azt indokolatlannak tartja. A másodfokú bíróság kellően megindokolta, hogy a jogvita érdemi eldöntése szempontjából szükségtelen volt annak szakértői megállapítása, hogy a 2011. évi mérleget az I. rendű alperes hitelesítette-e. Felelőssége mindenképpen fennáll. Ha a mérleget ő írta alá, az abban foglalt adatok valósága miatt, illetve azok tartalmára tekintettel terheli kártérítési felelősség. Ha nem ő írta alá, akkor az előző évben letétbe helyezett és közzétett mérleg adatok alapján hiányzó vagyonért tartozik felelősséggel, e körben elsődlegesen azért, mert ügyvezetői tevékenységével kapcsolatos, a vagyon és az iratok átvételével, kezelésével összefüggő kötelezettségeit - általa sem vitatottan - nem teljesítette.

Az I. rendű alperes sem a fellebbezésében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg, hogy milyen tények igazolására lett volna szükséges az általa hivatkozott büntető eljárási iratok

beszerzése. A polgári peres eljárás során, lényegében a nyomozati eljárásban tanúként előadottakat ismételte meg a csatolt rendőrségi jegyzőkönyv szerint.

Utal arra is a Kúria, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesek ügyvezetői tevékenységükben elkövetett mulasztásaikkal okozati összefüggésben felróhatóan és jogellenesen kárt okoztak. Az I. rendű alperes a felelősségének kimentésül - álláspontja szerint - hivatkozott az alapul szolgáló körülményekre. Az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésként ezért nem értékelhető az a tény, hogy az eljárás bíróságok a felróhatóság alóli kimentés tekintetében - figyelemmel arra is, hogy az szakkérdést nem vetett fel - az alperesek részére tájékoztatást nem adtak. Olyan kötelezettség pedig nem terheli a bíróságot, hogy közölje a felekkel az érdemi határozat meghozatala előtt, hogy a szolgáltatott, rendelkezésre álló bizonyítékokat alkalmasnak tartja-e az állításaik bizonyítására.

A rendelkezésre álló bizonyítékokat a bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően okszerűen mérlegelték.

Az I. rendű alperes marasztalására kizárólag a Gt. 30. § (2) bekezdése alapján került sor. Alaptalanul állította ezért a Cstv. 33/A. § megsértését, illetve azt, hogy a felperes fizetése képtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezésének időpontja feltárandó lett volna. A Gt. 30. § (2) bekezdése alapján a kártérítési felelősség megállapításának nem feltétele a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet. Téves tehát az I. rendű alperes azon felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspontja, miszerint a társasággal szembeni kártérítési felelősség megállapításához szükséges ok-okozati összefüggés fennállásának vizsgálatához elengedhetetlen a felelősség kezdő időpontjának, vagyis a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése időpontjának meghatározása. A Kúria e körben hangsúlyozza, hogy a társasággal szembeni, a Gt. 30. § (2) bekezdésén alapuló kártérítési felelősség független a társaság gazdasági helyzetétől, egy jól működő, fizetése képtelenséggel nem fenyegetett társaság is felléphet a neki jogellenesen kárt okozó vezető tisztségviselőjével szemben.

A kártérítési felelősség fennállására pedig - amint arra a Kúria a fentiekben már utalt - okszerűen következtettek az eljárás bíróságok. Az I. rendű alperes személyes vallomása igazolta, hogy nem ügyvezetőtől elvárható gondossággal járt el. A felperest megillető kölcsönszerződésekből származó követeléseket nem hajtotta be, a behajtásukra még csak kísérletet sem tett. Az I. rendű alperes az eljárás során nem tett olyan előadást, amely felelőssége kimentésére alapot adhatna. Nem állította, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben egy ilyen tisztséget betöltő személytől általában elvárható lett volna. Még a felülvizsgálati kérelmében is

ismételten csak arra hivatkozott, hogy ügyvezetői teendőket – bár a tisztségre megválasztották – nem látott el. Nem bizonyította, de még csak nem is állította, hogy a kinnlevőségek behajtása érdekében eljár, vagy olyan megfontolásból nem járt el, mert azok behajtása lehetetlen volt. A felróható mulasztásával okozati összefüggésben ezért a felperest ért kárt köteles megtéríteni.

Nem vitásan, az alperesek egymást követő időben voltak ügyvezetők. Ez a körülmény azonban nem jelentette az adott tényállás mellett akadályát annak, hogy az egyetemleges felelősségük a Ptk. 334. § (1) bekezdése szerint megállapítását nyerjen a károsulttal szemben. Az alperesek egymás közötti jogviszonyára tartozó kérdés, hogy a kár bekövetkezésében milyen mértékű volt a közrehatásuk. Hogyha az érintett kölcsönszerződések megkötése csak a II. rendű alperes terhére is értékelhető, a behajtás, illetve annak megkísérlésének elmulasztása miatt az I. rendű alperes sem mentesülhet az ebből eredő, mérleggel igazolt kár megtérítése alól.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperesnek igazoltan nem merült fel felülvizsgálati eljárási költsége. Az I. rendű alperes az illetékeljegyzési joga miatt le nem rótt illetéket köteles megtéríteni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59. § (1) bekezdése alapján.

Budapest, 2016. február 29.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró